

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ В 2013 РОЦІ

Більшу частину 2013 року українська банківська система оперувала в умовах відносно стабільної гривневої ліквідності (середньорічний показник коррахунків – 25,1 млрд. грн., проти 16,9 млрд. грн. у 2012 році) і стриманих девальваційних очікувань. Також, в 2013 році відносно стабільною була вартість гривневого ресурсу, що сприяло активізації банківського кредитування (+11,9% р/р) як корпоративних клієнтів, так і фізичних осіб. Істотне перевищення темпів зростання кредитного портфеля (11,9%) над зростанням номінального ВВП (3,2% р/р) призвело до зростання показника насиченості економіки кредитними коштами до 62,3% до кінця 2013 року, проти 57,4% на кінець 2012 року. У 2013 році основним джерелом фондування, як і в попередні два роки, залишався ринок депозитів, обсяг якого в 2013 році зріс на 17,3%. Перевищення темпів зростання обсягів депозитів над кредитами сприяло подальшому зниженню співвідношення кредити/депозити до 136% до кінця 2013 року, проти 142,5% у 2012 році та пікових 205%, що спостерігалися в 2008 році. Основний попит банків на ринку депозитів, як і в 2012 році, був сконцентрований в гривневому сегменті, а з урахуванням все ще досить високої вартості ресурсу, більшість банків робило акцент на залучення короткострокового ресурсу (до 12 місяців). У 2013 році, також як і в попередні кілька років, банківська система продовжувала скорочувати рівень своїх зобов'язань перед нерезидентами. Так, за період з кінця 2008 року по 1 жовтня 2013 року зовнішній борг української банківської системи перед нерезидентами скоротився удвічі: з 42,1 млрд. дол. США на 01.10.2008 р. до 21,2 млрд. дол. США на 01.10.2013 р., що є наслідком виходу низки іноземних гравців з українського ринку, обмежень на валютне кредитування, високої макроекономічної невизначеності та значних валютних ризиків. Таким чином, частка зобов'язань перед нерезидентами в загальній структурі зобов'язань банківської системи до кінця 2013 року склала близько 16,5%, проти 19% на кінець 2012 року і 38% у 2008 році та, швидше за все, продовжить скорочуватися й у 2014 році.

У 2013 році також тривав процес консолідації гравців банківського ринку, який протягом останніх двох років характеризувався виходом з України банків з іноземним західним капіталом на користь українських інвесторів. Так, у 2013 році свою діяльність в Україні остаточно завершили шведський Сведбанк і грецький Астра банк (покупець Микола Лагун); Платинум банк, що раніше належав пулу іноземних інвесторів, продався групі локальних фінансових інвесторів з кінцевим бенефіціаром в особі Бориса Кауфмана (інформація ЗМІ). У 2014 році стало відомо про закриття угоди щодо купівлі Правекс банку, який належить італійській групі Intesa Sanpaolo, українською DF груп (Дмитро Фірташ), а Банк Кіпру перейшов у власність російського Альфа банку. Таким чином, на кінець року (без урахування останніх двох угод) композиція активів української банківської системи за структурою власності була наступною: державні банки – 18% (у 2012 році – 18%), західні банки – 15% (у 2012 році – 20%), російські банки – 11% (у 2012 році – 12%), банки з українським приватним капіталом – 56 % (у 2012 році – 49%).

Загальні активи банківської системи України в 2013 році зросли на 13% р/р, проти +7% р/р у 2012 році. Динаміка активів банків з різною формою власності була нерівномірною: державні банки продемонстрували зростання активів у межах середньоринкового показника – 13% р/р; обсяг активів банків з російським капіталом у порівнянні з 2012 роком в абсолютному вираженні практично не змінився; активи західних банків скоротилися на 14% р/р. Лідерами ж зростання були банки з українським приватним капіталом, зростання активів яких становило 28% р/р як за рахунок органічного зростання, так і за рахунок «поглинання» інших фінансових установ та/або скупки кредитних портфелів. Так, лідерами зростання в 2013 році були Дельта банк (+85% р/р), Брокбізнесбанк (+71% р/р), ВіЕйБі Банк (+59% р/р), Київська Русь (+50% р/р), ФідоБанк (+42% р/р). І навпаки, лідерами зі скорочення активів виявилися Кредит Дніпро (-30% р/р), ВТБ (-26% р/р), ІНГ банк (-16% р/р), Райффайзен Банк Аваль (-9% р/р), ОТП (-8% р/р).

Строковість та вартість ресурсу в поєднанні з високим ступенем економічної невизначеності на тлі зниження економічного зростання і негативних ділових очікувань, зумовили тенденції зростання кредитного портфеля банків у 2013 році. Так, приріст кредитів українських банків значною мірою був забезпечений видачами короткострокових кредитів – 72% всього приросту, у національній валюті (71% нових видач), юридичним особам (94% приросту) і на фінансування поточної діяльності. Найбільш активно кредитувались в 2013 році оптова та роздрібна торгівля (39% нових видач) і переробна промисловість (20%), у той час як на кредитування будівництва довелось всього 6% від загального приросту портфеля. Структура кредитного портфеля в розрізі клієнтських груп на кінець 2013 року була на 79% представлена кредитами, наданими юридичним особам (77% у 2012 році) і на 21%, відповідно, кредитами, наданими фізичним особам. Валютна структура загального портфеля банків на кінець року була наступною: 66% (63% в 2012 році) кредити в гривні, 34% (37% в 2012 році) – в іноземній валюті.

Обсяг простроченої заборгованості згідно з офіційною статистикою Національного банку України на кінець 2013 року склав 7,7%, що на 1,2 п. п. менше у порівнянні з 2012 роком. Зниження рівня проблемної заборгованості мало місце з одного боку за рахунок зростання кредитного портфеля по системі в цілому, з іншого – за рахунок реалізації проблемних активів з балансів банків (обсяг сформованих резервів під кредити і заборгованість клієнтів за рік знизилась на 7% р/р – зі 132,1 млн. грн. до 122,4 млн. грн.). Відповідно до альтернативної методики розрахунку МВФ, співвідношення недіючих кредитів до сукупного обсягу кредитів банківської системи на кінець 2013 року склало 12,9%, проти 16,5% на кінець 2012 року і 48,1% на кінець 2007 року.

Рівень капіталізації банківської системи за рік у натуральному вираженні збільшився на 9% до 192,6 млрд. грн., показник адекватності капіталу (H2) залишився приблизно на рівні кінця 2012 року і склав 18,4% (норматив – не менше 10%). Також, не змінився показник капіталу до активів – 15,0%.

У 2013 році банківська система України другий рік поспіль вийшла на позитивний фінансовий результат – 1,4 млрд. грн. (4,9 млрд. грн. у 2012 році). Чистий процентний дохід у 2013 році практично залишився на рівні попереднього (51,5 млрд. грн., проти 51 млрд. грн. у 2012 році), чистий комісійний дохід збільшився на 13% р/р (19,1 млрд. грн., проти 16,9 млрд. грн.). Адміністративні витрати банків виросли на 5% і склали 52,4 млрд. грн., проти 50 млрд. грн. у 2012 році. У той же час зростання активів системи та скорочення чистого прибутку банків у 3 рази в порівнянні з 2012 роком призвело до скорочення рентабельності активів до 0,12%, проти 0,45% у 2012 році. Рентабельність капіталу скоротилася до 0,81%, проти 3,03% в 2012 році.

Огляд підготувала:

Світлана Рекрут, начальник відділу фінансових проектів агентства «Кредит-Рейтинг»

Наведені в документі думки висловлені з урахуванням ситуації на дату виходу матеріалу. Компанія залишає за собою право вносити або не вносити в цей матеріал зміни без попереднього повідомлення. Документ носить виключно ознайомлювальний характер; він не є пропозицією або порадою з купівлі або продажу цінних паперів і не повинен розглядатися як рекомендація подібного роду дій. Приведена інформація і думки складені на основі публічних джерел, які визнані надійними, проте за достовірність наданої інформації ТОВ "Кредит-Рейтинг" відповідальності не несе. Зважаючи на вищесказане, не слід покладатися виключно на зміст цього документу замість проведення незалежного аналізу. Компанія та її співробітники не несуть відповідальності за використання цієї інформації, за прямий або непрямий збиток, що настав внаслідок використання цієї інформації, а також за її достовірність.

Поширення, копіювання і зміна матеріалів Компанії не допускається без отримання попередньої письмової згоди Компанії. Додаткова інформація надається на підставі запиту.

© 2013 ТОВ «Кредит-Рейтинг». Усі права захищено.